

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

д.е.н., проф. Лоханова Н.О.

« » 20 p.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності Облік і аудит

за темою:

«Облік і аудит наявності та руху основних засобів
(на прикладі ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»)»

Виконавець

студентка ЦЗФН факультету

групи 2

Самсоннікова Олена Русланівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

К.Е.Н., ДОЦЕНТ

(науковий ступінь, вчене звання)

Шерер Ігор Леонідович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ...	7
1.1. Загальна характеристика основних засобів, їх класифікація і оцінка.....	7
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку основних засобів на підприємствах України.....	17
1.3. Проблеми обліку основних засобів на підприємствах в сучасних умовах господарської діяльності.	21
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ПОРЯДОК ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «АННУШКА, ХЕЛС КЕА»	6
2.1. Загально-економічна характеристика досліджуваного підприємства	26
2.2. Документальне відображення та облік надходження і вибуття основних.....	31
2.3. Синтетичний та аналітичний облік наявності та руху основних засобів.....	41
РОЗДІЛ 3. АУДИТ ТА АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «АННУШКА, ХЕЛС КЕА».....	0
3.1. Аудит операцій із основними засобами.....	50
3.2. Аналіз стану та ефективності використання основних засобів.....	55
3.3. Можливості удосконалення обліку та внутрішнього контролю.....	60
ВИСНОВКИ.....	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	8
ДОДАТКИ	73

ВСТУП

Актуальність досліджуваної теми. В сучасних економічних умовах господарювання одним з питань теорії і практики є оснащення підприємств основними засобами, оскільки від рівня забезпеченості підприємства основними засобами залежить ефективність організації господарської діяльності та створення належних умов для праці. Від кількості, вартості, якісного стану, ефективності використання основних засобів багато в чому залежать кінцеві результати діяльності господарюючого суб'єкта.

Актуальність випускної роботи полягає в тому, що основні засоби - один з найважливіших факторів виробництва будь-якої організації і наразі формування повної інформації про господарські процеси неможливо без інформації про основні засоби.

Особливе місце в системі бухгалтерського обліку займають питання, які пов'язані зі станом основних засобів. Точність показників обсягу, стану і руху основних засобів, а певною мірою і точність їх якісної характеристики багато в чому залежить від того, на скільки правильно і достовірно проведена їхня оцінка, маючи на увазі те, що неправильна оцінка основних засобів може не тільки викривити загальну картину, а й викликати:

- неточний розрахунок амортизації, а звідси собівартості і відпускних цін продукції (робіт, послуг), отже, прибутковості, рентабельності і прибутку;
- викривлення сум належного податку, як з майна, так і з прибутку;
- неправильне відображення в бухгалтерському балансі співвідношення основних і оборотних коштів;
- невірний розрахунок ряду техніко-економічних показників, що характеризують використання основних засобів: знос, коефіцієнти вибуття і надходження, показники ефективності: фондоддача, фондомісткість і фондоозброєність.

Наразі існують невирішені проблеми окремих теоретичних положень, їх практична суть обумовлює актуальність обраної теми, визначає цільову спрямованість дипломного дослідження.

На даний час існує значна кількість підходів до трактування економічної сутності та класифікації основних засобів, що свідчить про актуальність та наявність проблематики обраної теми дослідження. Крім того, вивчення проблеми бухгалтерського обліку, фінансового аналізу, контролю і аудиту використання основних засобів повсякчас перебуває в полі зору зарубіжних та вітчизняних науковців. Так, наукові дослідження Дж. Фрідмана, Е. Саприцького, І. Гохберга, А. Стельмашука, Г.Підлісецького присвячені питанням експертної оцінки основних засобів, як основи визначення їх ринкової вартості. В роботах Дж. Блейка, Н. Жука, Л.Ловінської розкриті питання оцінки основних засобів в бухгалтерському обліку та звітності. Проблеми аудиту основних засобів досліджувалися В.П.Бондар, М. Кропивко, О.А. Петрик, О. Редько, К. Редько, Б.Ф. Усача та інших.

Більшість досліджень присвячено теоретико-методологічним основам бухгалтерської оцінки основного капіталу. Разом з тим недостатньо висвітлені систематизація, узагальнення та поглиблення теоретико-методологічних засад аналізу основного капіталу підприємств. Однак ґрунтовний аналіз праць цих авторів свідчить, що ця тема є досить актуальною та потребує більш поглибленого дослідження.

Мета та завдання дослідження. Таким чином, метою дослідження даної роботи є вивчення сутності обліку та методики аналізу основних засобів на підприємстві.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- розкрити сутність основних засобів;
- охарактеризувати особливості нормативного регулювання облік основних засобів;

- розкрити методику аналізу ефективності використання основних засобів підприємства;
- розглянути особливості обліку основних засобів на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»;
- провести аналіз ефективності використання основних засобів;
- розробити рекомендації щодо вдосконалення ефективності використання основних засобів на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа».

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес організації і методології обліку та аудиту основних засобів ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа».

Предмет дослідження. Предметом дослідження випускної кваліфікаційної роботи є процес обліку і аналізу основних засобів ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа».

Методи дослідження. У процесі дослідження методики обліку і аудиту та аналізу основних засобів на підприємстві, використовувалися наступні методи:

- порівняння - для встановлення спільних рис і відмінностей у процесах та явищах, які досліджувались;
- абстрагування - для виділення суттєвих факторів, що мають впливовіше значення для дослідження руху основних засобів;
- аналіз - для деталізації предмету дослідження на складові частини;
- логічний – при побудові логіки й структури випускної роботи;
- синтез - для з'єднання окремих аспектів предмета дослідження в єдине ціле;
- регресія – для виявлення факторів, які забезпечують покращення рівня віддачі основних засобів підприємства;
- зведення – з метою складання рекомендацій, реалізація яких дозволить покращити ефективність господарської діяльності на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»; а також методи індукції, дедукції, аналогії, конкретизації, формалізації тощо.

Інформаційна база дослідження. Законодавчі та нормативні акти України, Кабінету Міністрів України, праці вітчизняних і зарубіжних учених, збірники і статті наукових видань, офіційні статистичні дані, бухгалтерська та фінансова звітність ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» становили інформаційну базу для написання даної випускної роботи.

Дипломна робота містить три розділи, де відображаються теоретичні основи обліку основних засобів, практичне відображення операцій з обліку та контролю їх стану, руху та ефективності використання, а також висновки і пропозиції, список використаних літературних джерел і додатки.

Публікація та апробація результатів дослідження. Результати дослідження впроваджено в господарську практику ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа».

За матеріалами дослідження підготовлено до публікації наукову статтю «Особливості обліку амортизації основних засобів та проблемні питання її нарахування».

ВИСНОВКИ

Сучасні умови вимагають від підприємства раціонального використання наявних ресурсів і пошуку резервів підвищення ефективності функціонування.

У зв'язку з цим необхідно оцінювати власний потенціал і з максимальною вигодою використовувати можливості, що надаються зовнішнім середовищем.

Це вимагає ретельної аналітичної роботи, що дозволяє не тільки виявити, але і грамотно реалізувати як внутрішній потенціал, так і як найвигідніше використати можливості зовнішнього середовища, з метою підвищення результатів функціонування.

У випускній роботі були досліджені наступні питання:

- сутність основних засобів;
- особливості нормативного регулювання облік основних засобів;
- методика аналізу ефективності використання основних засобів підприємства;
- особливості обліку основних засобів на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»;
- аналіз ефективності використання основних засобів;
- шляхи вдосконалення ефективності використання основних засобів на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа».

Розглянувши різні підходи авторів до визначення поняття основних засобів, можна зробити висновок, що основні засоби - матеріальні активи, які підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) Основні засоби беруть участь у процесі господарської діяльності тривалий час, обслуговують велику кількість господарських процесів і, поступово

зношуються у виробничому процесі, частинами переносять свою вартість на продукцію, яка реалізовується, зберігаючи при цьому натуральну форму

У другому розділі роботи розглянуті особливості бухгалтерського обліку основних засобів.

В цілому можна сказати, що бухгалтерський облік на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» ведеться грамотно і відповідає вимогам законодавства.

Принципи та методи ведення бухгалтерського обліку закріплені в Наказі про облікову політику. Облік основних засобів ведеться відповідно до П(С)БО 7 «Основні засоби».

Всі господарські операції, що проводяться підприємством, здійснюються згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-XIV від 16.07.1999р. із змінами та доповненнями.

Синтетичний облік основних засобів ведеться на активному рахунку 10 «Основні засоби».

По дебету цього рахунку відображається прийняття на баланс основних засобів за первісною вартістю, а також збільшення вартості (дооцінка).

За кредитом рахунка 10 відображається вибуття об'єктів основних засобів, а також їх зменшення (уцінка, часткова ліквідація).

Сальдо за рахунком означає первісну вартість основних засобів, які обліковуються на балансі.

Аналітичний облік ведеться за класифікаційними видами в розрізі інвентарних об'єктів. Інвентарному об'єкту присвоюється інвентарний номер для забезпечення контролю за його збереженням.

Нарахування амортизації за основними засобами для цілей бухгалтерського обліку здійснюється прямолінійним методом.

Щорічно перед складанням бухгалтерської звітності на підприємстві проводиться інвентаризація основних засобів.

Підводячи підсумки проведеного аналізу ефективності використання основних засобів в третьому розділі, можна відзначити що фондвіддача всіх

основних засобів в 2017 році в порівнянні з 2015 роком зменшилась на 0,66, що дає привід для негативної оцінки діяльності підприємства. Однак зменшення фондівіддачі на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» викликано тим фактом, що темпи зростання середньорічної вартості основних засобів випереджали темпи збільшення товарообігу.

Згідно коефіцієнту зносу, основні засоби ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» достатньо модернізовані і фізично та морально придатні до використання.

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок, що основні засоби є основою матеріально-технічною базою підприємства, яка необхідна для здійснення господарської діяльності. Від технічного стану і наявності основних засобів залежать обсяги продажу підприємства і кінцевий фінансовий результат.

Проведений аналіз основних засобів підприємства дозволяє зробити висновок, що на підприємстві є проблема зниження ефективності використання основних засобів в 2015-2017рр.

Тому підприємству можна запропонувати розробити такі заходи щодо підвищення ефективності використання основних засобів:

- своєчасно оновлювати основні засоби, підтримуючи їх на оптимальному рівні;
- підвищити продуктивність встановленого обладнання;
- більш ефективно використання потужностей підприємства і робочого часу;

якісне освоєння нових потужностей (в т. ч. шляхом своєчасного підвищення кваліфікації кадрів, які обслуговують обладнання).

Дані заходи дозволять більш ефективно використовувати основні засоби підприємства, що є одним із шляхів зниження собівартості, підвищення рентабельності продукції.

Для поліпшення використання та ефективності основних засобів потрібно на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» збільшувати реалізацію нових перспективних товарів.

Первинний, синтетичний та аналітичний облік основних засобів в основному відповідає вимогам, але система бухгалтерського обліку потребує певного вдосконалення. Після проведеного дослідження були виявлені наступні недоліки:

- у первинних документах з обліку основних засобів за часту не всі реквізити заповнені, значна кількість інвентарних карток мають тільки електронний вигляд;

- на більшості підприємств не використовується рахунок 286 згідно з законодавством переведення основних засобів до необоротних активів і груп вибуття при реалізації;

- внутрішнє переміщення об'єктів не завжди оформлюється Актом приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів тощо;

Основним джерелом відтворення основних засобів є амортизаційні відрахування. Відсутність наукового підходу до розробки механізму відтворення основних засобів спричинили значне погіршення стану активів.

Отже, за результатами дослідження можна порадити наступні шляхи удосконалення обліку основних засобів:

- 1) вибір оптимальної за складом і обсягом облікової інформації, яка забезпечить реалізацію тих завдань, які поставлені перед обліком основних засобів.

- 2) розробка та запровадження раціональних схем документообігу, що дозволяли би своєчасно виконувати поставлені завдання при мінімальних витратах трудових, матеріальних та фінансових ресурсів.

- 3) удосконалення змісту та складу носіїв інформації з обліку основних засобів.

Провівши аналіз змін у законодавчій базі, яка стосується обліку основних засобів, було доведено, що окремі графи типових форм первинних документів втратили свій зміст і на підприємствах не використовуються.

Тому запропоновані шляхи удосконалення нормативної бази бухгалтерського обліку основних засобів дозволять гармонізувати вітчизняний облік з міжнародними стандартами та зменшити невідповідності й проблемні питання обліку основних засобів.

ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» має значні резерви задля підвищення рентабельності і прибутковості, що дозволяє підприємству мати тверду і перспективну позицію на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій №291 від 30.11.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: [1- а частина.] – К.: Міжнародна федерація бухгалтерів. Аудиторська палата України, 2010. – 852 с.
4. Методичні рекомендації щодо обліку основних засобів: Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 11.12.2006 р. №1176 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.
5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003г. № 561, із змінами та доповненнями на 30.12.2013р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.golovbukh.ua/regulations/1521/8199/8200/461727/>.
6. Наказ Міністерства статистики України про затвердження типових форм первинного обліку №352 від 29.12.1995р. [Електронний ресурс] / офіційний сайт Інформаційно-аналітичного центру «ЛІГА».— ТОВ «ЛІГА ЗАКОН». — К.: 1995. — Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN321.html.
7. Наказ Міністерства Фінансів України від 02.09.2014 №879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.

8. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4185.html.
9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. №92. – [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
11. Андросова О. Ф. Методика аудиту основних засобів і нематеріальних активів та її вплив на якість аудиту / О. Ф. Андросова, К. А. Калугіна // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – 250-255 с. - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2011_3_3/250-255.pdf.
12. Бондар О. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку / О. Бондар // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 10. – С. 27-30.
13. Брік С. В. Нові підходи до обліку основних засобів та ефективність обліку основних засобів в сучасних умовах / С. В. Брік, Г.К. Пинтя // Вісник НТУ «ХПІ». – 2016. – Випуск 13 (1185). – С. 76–78.
14. Бутинець Т. А. Основні засоби: точка зору економіста / Т. А. Бутинець // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – С. 22–36.
15. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / Ф.Ф. Бутинець. – Вид. 2-е, доп. і перероб. – Житомир, ЖТІ, 2011. – 640 с.
16. Вальківський В. Основні засоби: від теорії до практики// В. Вальківський, А. Василенко, В. Карпова, В. Прок// ТОВ "Редакція газети "Все про бухгалтерський облік". – 2015.

17. Верхоглядова Н.І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика : [навч.-практ. посіб.]/, В.П. Шило, С.Б. Ільїна [та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 536 с.
18. Вишневецька В. Облік основних засобів / В. Вишневецька// Все про бухгалтерський облік № 120 від 30 грудня 2016.
19. Гладій І. О. Ліквідаційна вартість основних засобів: податковий аспект [Електронний ресурс] / І. О. Гладій, В. С. Марценюк, Н. В. Плаксій – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/32_PVMN_2011/Economics/ 7_97830.doc.htm
20. Городянська Л. В. Відтворення основних засобів на підприємствах України: теорія і практика обліку та аналізу : монографія / Л. В. Городянська. – К. : КНЕУ, 2014. – 224 с.
21. Городянська Л. В. Особливості нарахування і використання амортизації в обліково-аналітичній та податковій системах // Л. В. Гордянська // Актуальні проблеми економіки. – 2010.
22. Григоревська О. О. Вплив облікової політики щодо необоротних активів на величину амортизаційних відрахувань / О. О. Григоревська, А. Ю. Джугля // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2016. – Випуск 2. – С. 304–308.
23. Кандиба К. О. Аналіз ефективності використання основних засобів [Електронний ресурс] / К. О. Кандиба. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/6377>
24. Максименко А.В. Проблемні питання обліку основних засобів [Електронний ресурс] // Фінанси, облік і аудит: Збірник наукових праць. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua / portal / Soc_Gum / Foa / 2009_13 / index. html.
25. Максименко А.В. Проблемні питання обліку основних засобів [Електронний ресурс] // Фінанси, облік і аудит: Збірник наукових праць. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua / portal / Soc_Gum / Foa / 2009_13 / index. html.

26. Новак М.В. Нормативно-правове регулювання обліку основних засобів// М.В. Новак, В.С. Амбарчян // Київський національний університет технологій та дизайну. – 2016.

27. Сметанко О.В. Внутрішній аудит основних засобів в акціонерних товариствах України / О.В. Сметанко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – № 1.

28. Солов'єва Н. А. Аналіз основних засобів і ефективності їх використання / Н. А. Солов'єва, Е. А. Медведева. – Красноярск: Краснояр. держ. торг.-екон. ін-т., 2006. – 53 с.

29. Тимошенко М.М. Організація і методика аудиту основних засобів / М.М. Тимошенко, Н.М. Бразілій [Електронний ресурс] // Економіка та держава. – 2011. – №24. – С. 104-109. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdtu/2009_24/articles/20_Brasiliiy_Timoshenko.pdf

30. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: [підручник]. / Надія Марківна Ткаченко. – [6-ге вид.]. – К.: Алерта, 2013. – 982 с.

31. Ткаченко А. М. Особливості визначення показників ефективності використання основних засобів підприємства / А. М. Ткаченко, Т. С. Задніпрянна // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності: збірник наукових праць: у 2-х т. / ПДТУ. - Маріуполь, 2014. - Вип. 1, Т. 1. - С. 51-55.

32. Щирська О. В. Облік і внутрішній контроль амортизації основних засобів: теорія і методологія: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами діяльності)» [Електронний ресурс] / Щирська Ольга Василівна; Національна академія статистики, обліку та аудиту. – Київ, 2013. – 20 с. – Режим доступу: <http://mydisser.com/ua/catalog/view/14010.html>.

33. Щирська О.В. Класифікація основних засобів для цілей нарахування амортизації / О.В. Щирська // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: міжнародний збірник наукових праць. – Житомир: ЖДТУ, 2011. – Випуск 3 (21), Ч. 1. – 431 с

34. Юрків Д. І. Удосконалення документального оформлення обліку основних засобів / Д. І. Юрків // Науковий вісник ХНЕУ «Управління розвитком». – № 9 (172). – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>.

35. Яцунська О.С. Класифікація основних засобів в процесі реформування системи вітчизняного обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/>.